

**YURAK-QON TOMIR KASALLIKLARINI DAVOLASHDA TIBBIY
MULOQOTNING O'RNI**
**Mutalipova Dilbar. A, 117 - guruh 1 Pediatriya va xalq tabobati fakulteti Ilmiy
rahbar: Ahmedova G.M.**
ToshPTI, O'zbek tili va adabiyoti kafedrası

Dolzarlighi. Yurak-qon tomir tizimi kasalliklarini davolashda psixosomatik omillar muhim rol o'ynaydi. So'nggi tadqiqotlarda psixologik omillar yurak-qon tomir kasalliklarining paydo bo'lishi va rivojlanishiga ta'sir ko'rsatadigan ishonchli dalillar mavjud. Yurak va qon tomir kasalliklari bilan bog'liq inson umri davomiyligi uzaydi va turmush tarzidagi o'zgarishlar ateroskleroz va uning oqibatlarini rivojlanishiga turtki bo'ldi, bular: yurak xuruji va insult. Yurak- qon tomir kasalliklari hali ham dunyo aholisining asosiy qotilidir. Jahon sog'liqni saqlash tashkilotining prognoziga ko'ra ma'lumotlariga ko'ra, 2016 yilda 17,9 million kishi shu kasallikdan vafot etgan, bu dunyodagi barcha o'limlarning 31 foizini tashkil qiladi. Ushbu o'limlarning 85% yurak xurujlari va qon tomirlari tufayli sodir bo'lgan. Va bu bizning davrimizning dolzarb muammosi bo'lib, unda tibbiy muloqot madaniyatini rivojlantirish muhim rol o'ynaydi.

Tadqiqotning maqsadi. Yurak-qon tomir tizimi kasalliklarini davolashda tibbiy muloqotning muhim ekanligini, shifobaxsh hamda davolovchi ta'sirini oshirishni o'rganish, ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish.

Mazmuni. Yurak kasalligida kayfiyatning pasayishi, hayotga qiziqishning yo'qolishi va zavqlanishning yo'qolishi hamda qo'shimcha simptomlarning mavjudligi bilan ifodalanadi: ishtahaning o'zgarishi, uyqusizlik yoki uyquchanlik, psixomotor qo'zg'alish yoki sustlik, charchoq, o'zini his qilish foydasizlik yoki aybdorlik, fikrlash va diqqatni jamlash qobiliyatining pasayishi, o'z joniga qasd qilish fikrlari. Yurak xurujiga uchragan va hissiy yordamga ega bo'lmagan odamlarda koronar asoratlar xavfi 3 baravar ko'payishi aniqlandi. Shuningdek, 5 yil ichida o'lim xavfi turmushga chiqmagan va o'z kelajagiga amin bo'lmagan bemorlarda 3 baravar ko'payadi. Yurak kasalliklari somatik buzilishlar bilan tavsiflanadi: taxikardiya, giperventiliya, mushaklarning kuchayishi, diareya, terlash va boshqalar.

Yurak va qon-tomir kasalliklarida tibbiy muloqotning malham kabi muloyim ta'siridan foydalanish, bemorlarda kelajakka ishonch, optimistik ruhiy sog'lomlik hissinin singdirish zarur.

Tibbiy muloqotning eng muhim jihati yuragida og'riq (dard) his qilgan, ya'ni siqilgan insonni to'la va ishonarli davolashga, ishonarli davoni berishga, ruhiy holatini yaxshilashga ta'sir etadi. Shifokorlik kasbining oziga xosligi bemorni so'z vositasida samarali davolashdir. Shuning uchun ham tibbiy muloqotni rivojlantirish imkoniyatlarini ishga solish metodlarini takomillashtirish lozim.

Yurak-qon tomir tizimi kasalliklarini davolashda tibbiy muloqotning kasbiy spetsifik tomonlariga katta e'tibor berish talabida avvalo insonni davolovchi so'zlardan o'rinli foydalanish uchun har bir vaziyatni to'g'ri tahlil qilish, qalb xotirjamligini ta'minlashga erishish lozim deb hisoblaymiz. Yurak-qon tomir tizimi kasalliklari boshqa kasalliklarning belgisi bo'lishini tibbiy muloqot asosida tushuntirish mumkin.

Xulosa. Yurak va qon tomir kasalliklarini davolashda tibbiy aloqaning ahamiyati katta bo'lib, nafaqat davolovchi shifokor, bemorning qarindoshlari, do'stlarining yordami va ko'magi, balki qo'shimcha psixologik yordam ham muhimdir. Oq xalat kiygan najotkorning so'zlari bemorlar tomonidan juda keskin qabul qilinadi va biz ushbu o'tkir daqiqalarni qanday qilib tekislashni va bemorlar uchun bo'lishni, birinchi navbatda, qo'llab-quvvatlash va qo'llab- quvvatlashni o'rganishimiz kerak.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Мухитдинова, Х. Н., Абдусалиева, Т. М., Сатвалдиева, Э. А., & Холбаева, Д. С. (2016). Ультразвуковые особенности структуры головного мозга младенцев при желтухе. Вестник экстренной медицины, (4), 31-35.
2. Самсонова, И. В., et al. "Вертебрально-базилярная недостаточность: проблемы и перспективы решения." Вестник Витебского государственного медицинского университета 5.4 (2006): 5-15.